

Процька С.М.,
аспірант Інституту інформаційних технологій і
засобів навчання НАПН України,
викладач кафедри теорії та історії педагогіки
Київського університету імені Бориса Грінченка

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ БАКАЛАВРІВ ФІЛОЛОГІВ В УМОВАХ КОМП'ЮТЕРНО ОРІЄНТОВАНОЇ ОСВІТИ

У статті здійснено аналіз нормативно-правові бази інформатизації вищої освіти в Україні; виявлено місце комп'ютерно орієнтованої освіти у сфері освітньої політики України; розкрито правові засади формування професійних компетентностей бакалаврів філологів в умовах комп'ютерно орієнтованої освіти.

Ключові слова: *бакалаври філологи; інформатизація освіти; комп'ютерно орієнтовано освіта; професійні компетентності.*

В умовах трансформацій всієї системи освіти до стандартів ЄС, наше суспільство особливо гостро потребує реалізації багатогранної стратегії в галузі вищої освіти. Так, для інтеграції системи університетської освіти у світовий освітній простір слід забезпечити нормативно-правову базу, яка забезпечить удосконалення освітнього процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури виявлено, що в Україні надається належна увага дослідженню проблем інформатизації вищої освіти, застосування в освітньому процесі навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій, формуванню в освітніх установах комп'ютерно орієнтованого середовище навчання. Актуальні аспекти означених проблем висвітлено у працях В.Ю. Бикова, В.І. Бобрицької, А.М. Гуржія, М.І. Жалдака, О.В. Співаковського, О.М. Спіріна, Ю.В. Триус та інших. Проте дослідження правових засади формування професійних компетентностей майбутніх фахівців з вищою освітою, зокрема бакалаврів філологів, в умовах комп'ютерно орієнтованої освіти проводилися фрагментарно, що обґрунтовує актуальність їх здійснення з урахуванням сучасних викликів інформаційного суспільства.

Мета дослідження – розкрити правові засади формування професійних компетентностей бакалаврів філологів в умовах комп'ютерно орієнтованої освіти.

Для досягнення мети визначено такі **завдання**: здійснити аналіз нормативно-правові бази інформатизації вищої освіти в Україні; виявити місце комп'ютерно орієнтованої освіти у сфері освітньої політики України; окреслити правові засади формування професійних компетентностей бакалаврів філологів в умовах.

Передусім зазначимо, що наша дослідницька позиція суголосна з науковою думкою Бобрицької В.І., яка відзначає, що пріоритетність інформатизації освіти зумовлено соціальним запитом до забезпечення якості освіти відповідно до світових, зокрема, європейських освітніх стандартів, підготовки бакалаври філологи до життєдіяльності й професійної самореалізації в умовах розвитку інформаційного суспільства, зокрема, комп'ютерно орієнтованої освіти. Дослідниця наголошує, що цього можна досягти шляхом реалізації таких тактичних цілей: 1) формування та впровадження комп'ютерно орієнтованого освітнього середовища в системі вищої освіти; 2) застосування в освітньому процесі та бібліотечній справі ІКТ поряд з традиційними засобами навчання; 3) розроблення індивідуальних модульних освітніх програм різних рівнів складності залежно від конкретних потреб, а також випуск електронних підручників; 4) створення електронних підручників та енциклопедій освітнього призначення; 5) створення системи дистанційного навчання [1;2].

Зазначимо, що всі інноваційні зміни, передусім, залежать від освітньої політики, а саме створення необхідної нормативно-правові бази. Останніми роками було випущено ряд нормативних актів, призначенням яких є впровадження стандартів щодо забезпечення інформатизації вищої освіти України в сучасному європейському просторі. Далі у нашому дослідженні розглянемо їх детально.

Так, у Законі України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» було визначено, що одним із пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки на період до 2020 року є інформаційні та комунікаційні технології, а отже, одним з ключових пріоритетів України є прагнення побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство, в

якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному і особистому розвитку та підвищуючи якість життя [5].

Одним із перших нормативних актів, що дав поштовх правових засад у сфері комп'ютерно орієнтованої освіти став Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки», в якому висвітлені основні стратегічні цілі розвитку інформаційного суспільства в Україні, а саме: прискорення розробки та впровадження новітніх конкурентоспроможних ІКТ в усі сфери суспільного життя, зокрема в економіку України і в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування; забезпечення комп'ютерної та інформаційної грамотності населення, насамперед шляхом створення системи освіти, орієнтованої на використання новітніх ІКТ у формуванні всебічно розвиненої особистості; розвиток національної інформаційної інфраструктури та її інтеграція із світовою інфраструктурою; державна підтримка нових «електронних» секторів економіки (торгівлі, надання фінансових і банківських послуг тощо); створення загальнодержавних інформаційних систем, насамперед у сферах охорони здоров'я, освіти, науки, культури, охорони довкілля; збереження культурної спадщини України шляхом її електронного документування; державна підтримка використання новітніх ІКТ засобами масової інформації; використання ІКТ для вдосконалення державного управління, відносин між державою і громадянами, становлення електронних форм взаємодії між органами державної влади та органами місцевого самоврядування і фізичними та юридичними особами; досягнення ефективної участі всіх регіонів у процесах становлення інформаційного суспільства шляхом децентралізації та підтримки регіональних і місцевих ініціатив; захист інформаційних прав громадян, насамперед щодо доступності інформації, захисту інформації про особу, підтримки демократичних інститутів та мінімізації ризику «інформаційної нерівності»; вдосконалення законодавства з регулювання інформаційних відносин; покращення стану інформаційної безпеки в умовах використання новітніх ІКТ [4].

Другим кроком формування правових засад побудови інформаційного суспільства України став Закон України «Про вищу освіту» (2014), в якому основним напрямом використання ІКТ є створення системи освіти, орієнтованої на використання новітніх ІКТ у формуванні всебічно розвиненої особистості, що надає можливість кожній людині самостійно здобувати знання й оволодівати необхідними компетенціями під час професійної підготовки у ВНЗ [3].

Наступним кроком є Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, метою якої є оновлення змісту, форм, методів і засобів навчання шляхом широкого впровадження в освітній процес ВНЗ сучасних ІКТ та електронного контенту та пріоритетом розвитку вищої освіти є впровадження сучасних ІКТ, що забезпечують удосконалення освітнього процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку майбутніх бакалаврів до життєдіяльності в інформаційному суспільстві [6].

Виходячи з вище сказаного, за цей час сформовано певні правові засади побудови інформаційного суспільства: прийнято ряд нормативно-правових актів, які, зокрема, регулюють суспільні відносини щодо створення інформаційних електронних ресурсів, захисту прав інтелектуальної власності на ці ресурси, впровадження електронного документообігу, захисту інформації. Але це лише початок нових зрушень у побудові комп'ютерно орієнтованої освіти.

Отже, враховуючи результати цієї наукової розвідки, вважаємо, що розкриті правові засади формування професійних компетентностей бакалаврів філологів в умовах комп'ютерно орієнтованої освіти дають змогу зробити висновок, що ступінь розбудови інформаційного суспільства в Україні порівняно із світовими тенденціями є недостатнім і не відповідає потенціалу та можливостям України. Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо у розгляді взаємодії учасників побудови інформаційного суспільства України в умовах інтеграції до європейського простору.

ДЖЕРЕЛА

1. Бобрицька В.І. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у вищій педагогічній освіті // Педагогічна освіта : теорія і практика. Педагогіка. Психологія. – 2011. – № 16 (2) – С. 35 – 39.
2. Бобрицька В.І. Освітня політика України у сфері інформатизації освіти / В.І. Бобрицька // Освітня політика: філософія, теорія, практика [монографія] / За ред. В. П. Андрущенко; Авт. кол. : В. П.Андрущенко, Б.І. Андрусишин, В.І. Бобрицька, Р.М. Вернидуб та ін. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. – С. 287-288.
3. Закон України «Про вищу освіту». – Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки». – Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/537-16>
5. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки». – Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>
6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. – Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>

В статтє проведено анализ нормативно-правової бази інформатизації вищого образования в Україні; обнаружено место комп'ютерно орієнтованного образования в сфері образовательної політики України; раскрыто правовые засады формування професіональних компетенцій бакалавров філологів в условиях комп'ютерно орієнтованного образования.

***Ключевые слова:** бакалавры філологи; інформатизація образования; комп'ютерно орієнтованное образование професіональные компетенности.*

The article analyzes the legal framework of informatization of higher education in Ukraine; found a place of computer based education in the educational policy of Ukraine; legal reveals trends in the development of professional competencies of bachelors philologists in the conditions of computer based education.

Keywords: bachelors linguists; informatization of education; computer-oriented education; professional competence.